

BÀI 2

GIẤY PHÉP MÃ NGUỒN MỞ

Giảng Viên: **Ths. Trần Tiến Dũng**

MỤC TIÊU BÀI HỌC

Học xong bài này anh/ chị sẽ:

- ✖ Biết được khái niệm giấy phép phần mềm tự do, tính pháp lý và quy trình thông qua một giấy phép phần mềm mã nguồn mở;
- ✖ Phân loại được giấy phép mã nguồn mở;
- ✖ Biết cách sử dụng giấy phép mã nguồn mở;
- ✖ Nắm được nội dung cơ bản của một số giấy phép mã nguồn mở thông dụng.

NỘI DUNG BÀI HỌC

- ✖ Giới thiệu tổng quan
- ✖ Một số giấy phép MNM thông dụng
 - + GNU GPL
 - + BSD
 - + MIT
 - + Apache

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

- Cả PMTDNM và PMSHĐQ đều cung cấp cho NSD một giấy phép. Trong khi giấy phép của PMSHĐQ (EULA) thường có nội dung để cấm đoán NSD, thì các giấy phép của PMTDNM lại thường làm điều ngược lại.
- Giấy phép: là tập hợp các quy tắc, quy định đòi hỏi người dùng phải tuân theo khi sử dụng sản phẩm
- Giấy phép mã nguồn mở áp dụng cho các sản phẩm mã nguồn mở

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

- ✘ Giấy phép hầu hết sử dụng tiếng Anh, mọi bản dịch chỉ có giá trị tham khảo, không có giá trị pháp lý
- ✘ Có hơn 70 loại giấy phép PMTDNM và chúng đều phải tuân thủ định nghĩa hoặc của PMTD từ FSF, hoặc của PMNM từ OSI.
- ✘ Danh sách được công bố tại website:
<http://www.opensource.org/licenses/>
- ✘ Giấy phép thông dụng nhất là GNU GPL (General Public Licenses)

<http://www.gnu.org/copyleft/gpl.html>

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

- ✕ Hai loại giấy phép:
 - + Giấy phép dễ dãi;
 - + Giấy phép mạnh.

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

✖ Các giấy phép dễ dãi

- + Còn được gọi là các giấy phép hào phóng hoặc tối thiểu;
- + Bản chất: Tự do cho tới lập trình viên.
- + Điển hình: giấy phép họ BSD.
- + Giấy phép tương tự: X Window (X11), Apache, Zope Public License

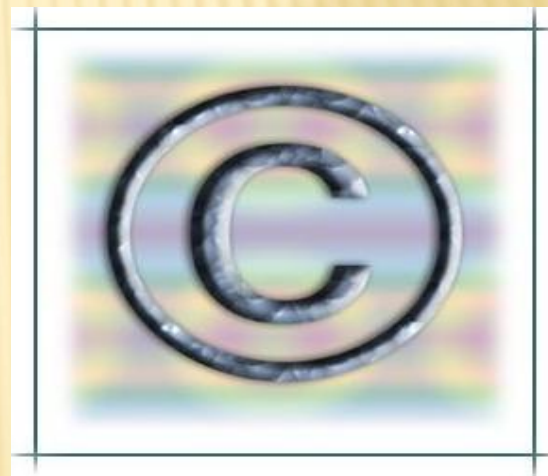
GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

✖ Các giấy phép mạnh

- + Còn được gọi là các giấy phép Copyleft.
- + Mang Tự do cho tới người sử dụng. Bất kỳ ai đóng góp thêm mã nguồn vào cho chương trình thì các mã nguồn đó cũng sẽ mang giấy phép gốc ban đầu khi phân phối phần mềm phái sinh đó.
- + Triết lý: PM có tác giả, không có chủ sở hữu.
- + Các giấy phép Copyleft: GNU General Public Licence (gần 70% các PMTDNM mang giấy phép này, trong đó có nhân Linux); GNU Lesser General Public Licence (LGPL); Affero General Public Licence (AGPL). Một số giấy phép mạnh: Sleepycat; eCos Licence; IBM Public Licence 1.0; Mozilla Public Licence 1.1.

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

❖ Tính pháp lý của giấy phép mã nguồn mở :

Giấy phép mã nguồn mở xác nhận về bản quyền của tác giả gốc đối với phần mềm, tuy nhiên được đưa thêm các điều khoản để các hành vi phân phối, sửa đổi, sao chép,... các phần mềm này trở thành hợp pháp.

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

❖ **Người lập giấy phép mã nguồn mở:**

Giấy phép mã nguồn mở do một số công ty, tổ chức lập ra để quy định trách nhiệm của người sử dụng đối với một phần mềm/mã nguồn mở dựa trên định nghĩa về mã nguồn mở (OSD – Open Source Definition) do OSI (Open Source Initiative) đưa ra

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

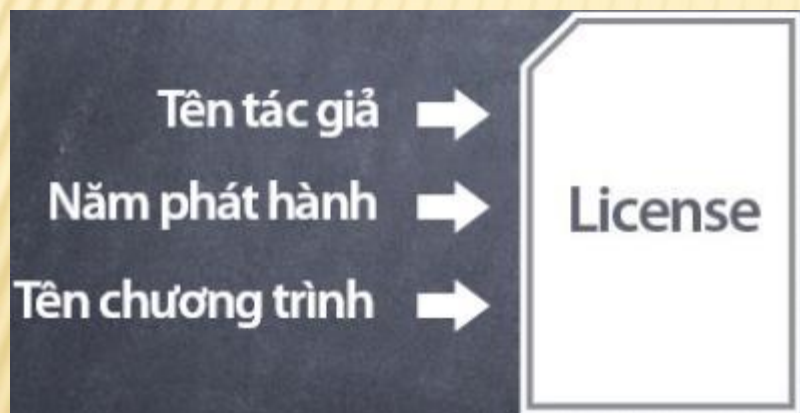
❖ Quy trình thông qua một giấy phép mã nguồn mở tại OSI:

- Cộng đồng thẩm định giấy phép sẽ thảo luận ít nhất 30 ngày.
- Các ý kiến từ cộng đồng sẽ được tổng kết và đưa lên ban giám đốc OSI.
- Ban giám đốc OSI sẽ đưa ra quyết định cuối cùng, hoặc yêu cầu các thông tin bổ sung, trong lần họp định kì tháng sau.
- Cộng đồng thẩm định sẽ được thông báo về quyết định của ban giám đốc OSI.
- Nếu giấy phép đó được chấp nhận, nó sẽ được đưa lên website của OSI.

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN

❖ Cách sử dụng giấy phép mã nguồn mở:

1. Điền thông tin cần thiết vào trong bản mẫu của giấy phép

2. Đính kèm giấy phép vào trong phần mềm.

MỘT SỐ GIẤY PHÉP MNM THÔNG DỤNG

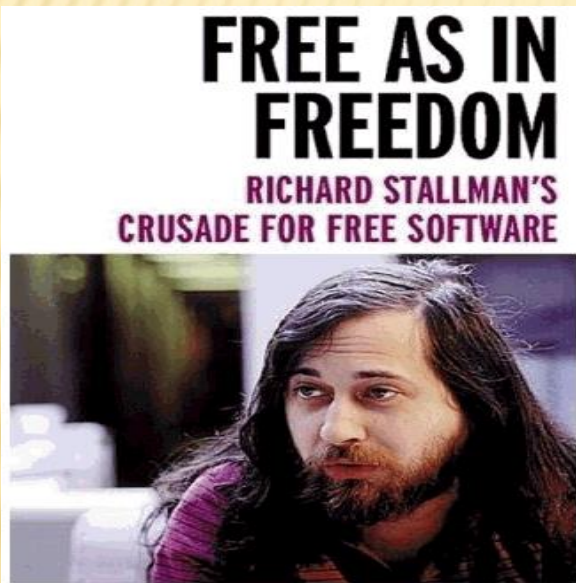
▪Giấy phép GNU GPL:

GIẤY PHÉP GNU GPL

❖ Giới thiệu giấy phép mã nguồn mở GNU GPL:

GNU GPL là giấy phép phần mềm tự do phổ biến nhất, ban đầu được thiết kế bởi Richard Stallman.

- Phiên bản 1 phát hành 25/ 2/ 1989
- Phiên bản 2 năm 1991.
- Phiên bản 3, phiên bản hiện tại, được phát hành năm 2007.

GIẤY PHÉP GNU GPL

❖ Nội dung chính của giấy phép mã nguồn mở GNU GPL:

Quyền lợi :

- Quyền được sao chép và phân phối chương trình.
- Quyền được yêu cầu trả phí cho việc phân phối đó.
- Quyền được thay đổi để sử dụng cho mục đích cá nhân.
- Quyền được phân phối bản đã được thay đổi đó.

GIẤY PHÉP GNU GPL

❖ Nội dung chính của giấy phép mã nguồn mở GNU GPL:

Nghĩa vụ:

- Khi sao chép hoặc phân phối chương trình, phải đính kèm các thông báo về bản quyền gốc và không nhận bảo hành (trừ khi nếu có văn bản quy định thêm về việc bảo hành).
- Khi phân phối bản đã được thay đổi bởi bản thân, phải chú thích rõ đó là bản đã được thay đổi, các thành phần được thay đổi, và áp dụng giấy phép GNU cho bản đã thay đổi đó.
- Khi phát hành mã nguồn phải công khai mã nguồn chương trình đó.

GIẤY PHÉP GNU GPL

❖ Đặc điểm của giấy phép GNU GPL:

Xử lý vi phạm :

Người vi phạm giấy phép sẽ bị tước quyền sử dụng giấy phép GNU.

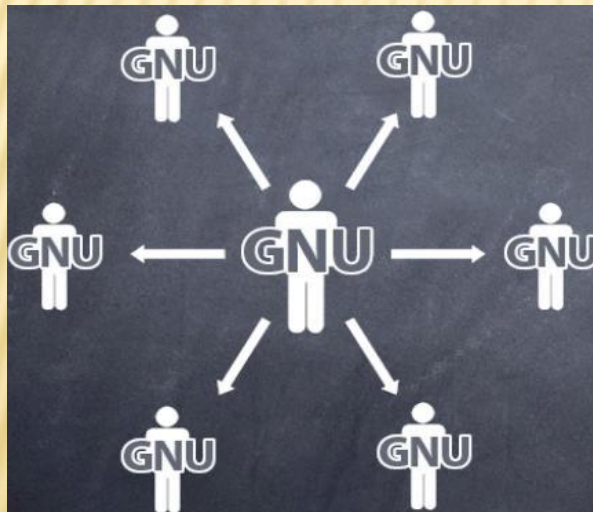
Tuy nhiên nếu B thừa hưởng giấy phép từ A, A vi phạm mà B không vi phạm thì B vẫn được giữ giấy phép GNU.

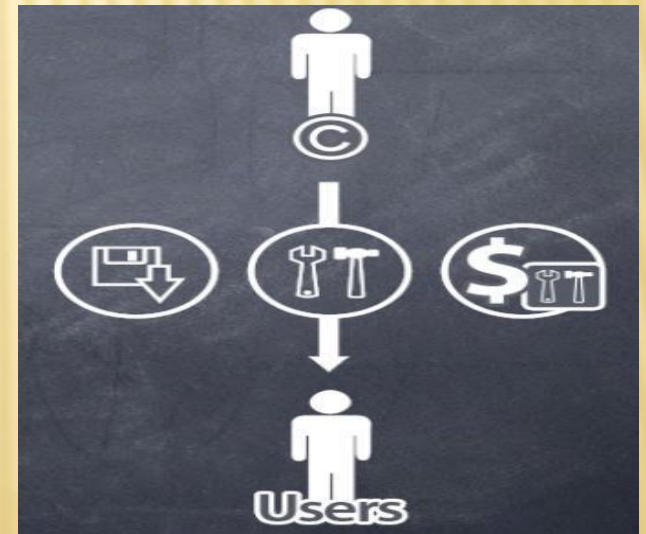
GIẤY PHÉP GNU GPL

❖ Đặc điểm của giấy phép GNU GPL :

1. Tính Virus

2. Tác giả gốc giữ bản quyền và cho phép người dùng các quyền hợp pháp

MỘT SỐ PHẦN MỀM SỬ DỤNG GIẤY PHÉP GNU GPL

Ubuntu

Wordpress

Joomla

GIMP

GIẤY PHÉP BSD (BERKELEY SOFTWARE DISTRIBUTION LISENCE)

❖ **Giới thiệu giấy phép BSD:**

- Phiên bản đầu tiên được thiết kế bởi đại học California tại Berkeley năm 1980
- Ban đầu dùng trong dự án BSD (Berkeley Source Distribution)

GIẤY PHÉP BSD (BERKELEY SOFTWARE DISTRIBUTION LISENCE)

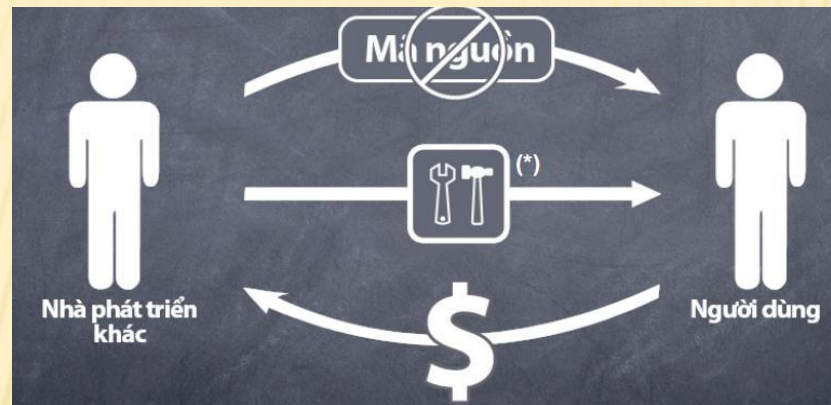
❖ Nội dung chính của giấy phép BSD :

Giấy phép BSD cho phép sao chép, chỉnh sửa, phân phối lại sản phẩm đã được chỉnh sửa hoặc không, chỉ khi :

- Giữ nguyên thông báo bản quyền của sản phẩm.
- Phải kèm theo 2 thông báo: Danh sách các điều kiện và từ chối trách nhiệm.
- Không được sử dụng tên dự án hay tên nhà phân phối vào mục đích quảng bá bản thân nếu không được cho phép.

GIẤY PHÉP BSD (BERKELEY SOFTWARE DISTRIBUTION LISENCE)

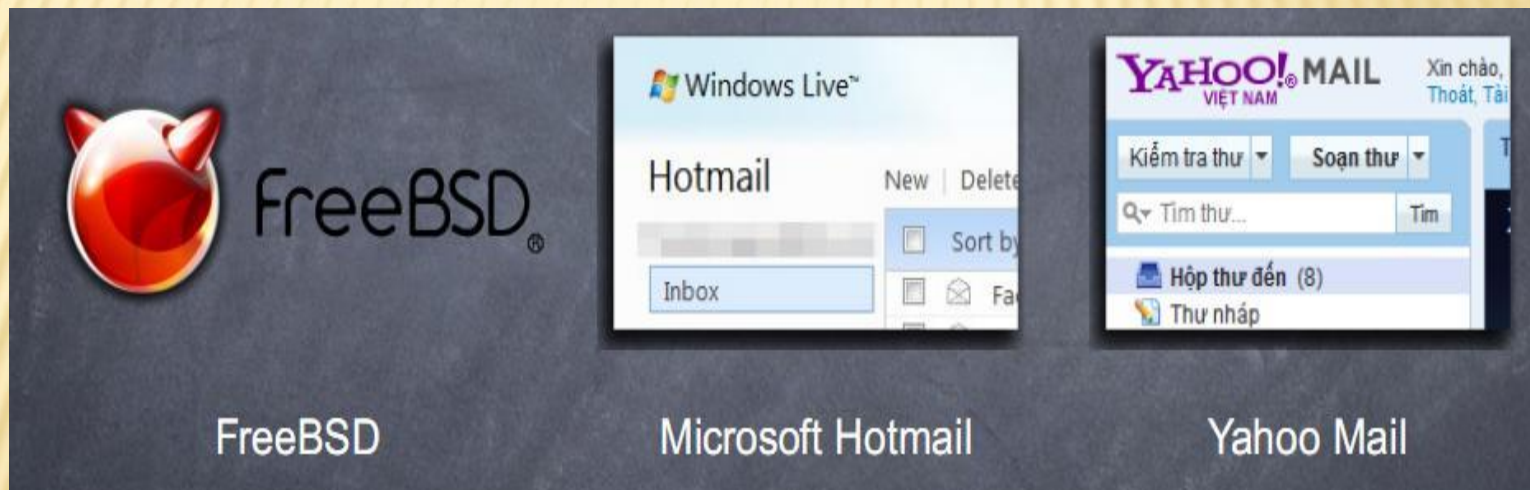
❖ Đặc điểm của giấy phép BSD :

- Cho phép các nhà phát triển phần mềm có thể thương mại hóa một cách thực sự các sản phẩm phần mềm có sử dụng mã nguồn mở dùng giấy phép BSD, tức kiếm tiền dựa trên mã nguồn của chương trình (chủ yếu là mã nguồn do họ viết thêm và giữ lại mã nguồn đã được sửa đổi đó cho bản thân mà không công bố) thay vì chỉ có thể kiếm tiền từ các hoạt động không trực tiếp gắn với phần mềm như bảo hành, phát hành, đào tạo hướng dẫn sử dụng ...
- Ngoài ra, giấy phép BSD còn cho phép các nhà phát triển khác sửa nội dung giấy phép, hoặc sử dụng một giấy phép khác đi kèm với sản phẩm đã được chỉnh sửa.

GIẤY PHÉP BSD (BERKELEY SOFTWARE DISTRIBUTION LISENCE)

❖ Một số phần mềm sử dụng giấy phép BSD:

GIẤY PHÉP MIT (MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY)

❖ Giới thiệu giấy phép MIT :

- MIT là một giấy phép phần mềm tự do được phát hành bởi Học viện Công nghệ Massachusetts, được hội đồng MIT X sử dụng
- Ban đầu được soạn thảo cho X Window System (dự án tạo giao diện đồ họa cho người dùng ở các máy tính kết nối mạng vào năm 1984)

GIẤY PHÉP MIT

(MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY)

❖ **Nội dung chính của giấy phép MIT:**

- Các quyền lợi của người sử dụng giấy phép vẫn tương tự như ở giấy phép GNU. Tuy nhiên MIT loại bỏ thuộc tính virus khỏi giấy phép.
- Giấy phép MIT không bắt buộc phải công khai mã nguồn.
- Giấy phép MIT cũng có thể được chỉnh sửa lại cho phù hợp với thực tế.
- Ngoài ra giấy phép MIT không cấm sử dụng tên của người có bản quyền vào mục đích quảng bá, và không bắt buộc phải hiện danh sách tất cả những người từng tham gia thực hiện dự án trong phần About của chương trình.

GIẤY PHÉP MIT (MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY)

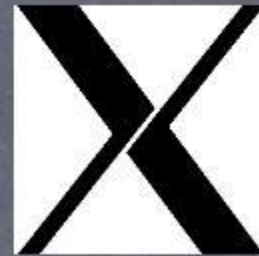
❖ Một số phần mềm sử dụng giấy phép MIT :

Ruby on Rail

jQuery

X Window System

GIẤY PHÉP APACHE

❖ Giới thiệu giấy phép Apache:

- Là giấy phép mã nguồn mở được soạn ra bởi tổ chức phần mềm Apache (ASF – Apache Software Foundation)
- Tất cả phần mềm do ASF phát hành đều mang giấy phép Apache. Những dự án không thuộc ASF nhưng vẫn mang giấy phép Apache.
- Giấy phép Apache 2.0 tương thích với phiên bản Giấy phép GNU 3.0 (phiên bản mới nhất của apache là 2.0)

GIẤY PHÉP APACHE

❖ Nội dung chính của giấy phép Apache:

- Cho phép người dùng tự do sử dụng phần mềm với bất kỳ mục đích nào, tự do phân phối, tự do sửa đổi, tự do phân phối bản sửa đổi của mình (đoạn 3 của giấy phép).
- Không yêu cầu bản sửa đổi của phần mềm phải được phân phối dưới cùng giấy phép với bản gốc, hay được phân phối dưới dạng nguồn mở.
- Trong mỗi tệp tin đã được cấp phép, thông tin về bản quyền và bằng sáng chế trong bản phân phối lại phải được giữ nguyên như bản gốc, và ở mỗi tệp tin đã được chỉnh sửa phải ghi chú là đã được chỉnh sửa khi nào.

GIẤY PHÉP APACHE

❖ Nội dung chính của giấy phép Apache:

- Giấy phép Apache không yêu cầu trích dẫn toàn bộ giấy phép vào sản phẩm hay tệp tin đính kèm bản phân phối, mà chỉ cần thêm phần thông báo có chứa đường link tới website chứa giấy phép :

Copyright [yyyy] [name of copyright owner] Licensed under the Apache License, Version 2.0 (the "License"); you may not use this file except in compliance with the License. You may obtain a copy of the License at <http://www.apache.org/licenses/LICENSE-2.0> Unless required by applicable law or agreed to in writing, software distributed under the License is distributed on an "AS IS" BASIS, WITHOUT WARRANTIES OR CONDITIONS OF ANY KIND, either express or implied. See the License for the specific language governing permissions and limitations under the License.

GIẤY PHÉP APACHE

❖ Các phần mềm sử dụng giấy phép Apache:

Apache Server

XAMPP

Apache Axis2

SƠ SÁNH MỘT SỐ GIẤY PHÉP MÃ NGUỒN MỞ

Giấy phép	Liên kết với phần mềm mã nguồn đóng	Liên kết với phần mềm mã mở	Tái phân phối mã nguồn sau khi thay đổi	Tương thích với GNU GPL
GPL	Không	Không, nếu phần mềm kia dùng giấy phép không tương thích GNU	Chỉ khi bản đã sửa dùng GNU	Có
Apache License	Có	Có	Có (khi tên "Apache" không được sử dụng trong tên sản phẩm phái sinh)	Không
BSD	Có	Có	Có	Không
MIT	Có	Có	Có	Có

TỔNG KẾT

Sau bài học này anh chị đã nắm được:

- ✘ Thực tế PMTD và PMSHĐQ khác nhau duy nhất và độc nhất là giấy phép mà theo đó các chương trình được phân phối;
- ✘ Những khía cạnh pháp lý mà giấy phép chi phối, ảnh hưởng tới thế giới của PMTD;
- ✘ Tầm quan trọng của các giấy phép trong thế giới của PMTD;
- ✘ Các hình thái của các giấy phép đang tồn tại, ưu và nhược điểm của chúng.